

Sygn. akt IV U 690/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2017 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania R. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 2 czerwca 2016 r., 20 czerwca 2016 r. i 22 czerwca 2016 r. Nr (...)

w sprawie R. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość renty rodzinnej rolniczej oraz zwrot nienależnie pobranego świadczenia

I. zmienia zaskarżone decyzje z 2 czerwca 2016 r. oraz z 20 czerwca 2016 r. i ustala, że od 1 czerwca 2016 r. R. K. jest uprawniony do wypłaty pełnej kwoty części uzupełniającej renty rodzinnej,

II. zmienia zaskarżoną decyzję z 22 czerwca 2016 r. i ustala, że R. K. nie jest zobowiązany do zwrotu kwoty 375,09 (trzysta siedemdziesiąt pięć i 9/100) zł pobranej tytułem renty rodzinnej za okres od 1 maja 2016 r. do 31 maja 2016 r.

Sygn. akt: IV U 690/16 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 2 czerwca 2016r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie przepisów ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z urzędu przeliczył rentę rodzinną przysługującą R. K. poczynając od 1 czerwca 2016r. ustalając, że renta ta przysługuje R. K. w kwocie do wypłaty wynoszącej 105,91 złotych miesięcznie, przy czym część uzupełniająca renty rodzinnej należnej ubezpieczonemu jest pomniejszona o kwotę 375,09 złotych z tytułu prowadzenia działalności rolniczej (decyzja z 2 czerwca 2016r. k.67 akt rentowych).

W dniu 20 czerwca 2016r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał kolejną decyzję, w której działając z urzędu na podstawie przepisów w/w ustaw przeliczył od 1 lipca 2016r. rentę rodzinną przysługującą R. K. stwierdzając, że renta ta przysługuje do wypłaty w wysokości 105,91 złotych miesięcznie, gdyż część uzupełniająca renty należnej R. K. jest pomniejszona o kwotę 375,09 złotych z tytułu prowadzenia działalności rolniczej (decyzja z 20 czerwca 2016r. k.77 akt rentowych).

Następnie w dniu 22 czerwca 2016r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wydał decyzję, w której działając na podstawie art.52 ust.2 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art.138 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wskazując na nabycie przez R. K. gospodarstwa rolnego na mocy akt notarialnego nr 2383/2016 z 22 kwietnia 2016r. zobowiązał R. K. do zwrotu kwoty 375,09 złotych tytułem wypłaconej w zawyżonej kwocie renty rodzinnej za okres od 1 maja 2016r. do 31 maja 2016r. (decyzja z 22 czerwca 2016r. k.80 akt rentowych).

Odwołanie od wszystkich w/w decyzji złożył R. K. wnosząc o ich zmianę poprzez ustalenie, że od 1 czerwca 2016r. jest uprawniony do wypłaty renty rodzinnej w pełnej przypadającej na niego kwocie, a także że nie jest zobowiązany do zwrotu kwoty 375,09 złotych tytułem renty rodzinnej pobranej za miesiąc maj 2016r. W uzasadnieniu stanowiska wskazał, że nie ma podstaw do zmniejszenia przysługującej mu renty rodzinnej oraz do zwrotu w/w kwoty, gdyż wbrew twierdzeniom organu rentowego nie prowadzi działalności rolniczej. Zarówno on, jak i siostra W. K., która obok niego uprawniona jest do renty rodzinnej, uczą się, a gospodarstwo rolne uprawia ich brat I. K.. Między nimi a bratem I. nie została zawarta formalna umowa dzierżawy gospodarstwa rolnego z powodu braku zgody Sądu Rodzinnego w Mińsku Mazowieckim na wydzierżawienie udziału w gospodarstwie przypadającego małoletniej W. K., ale gospodarstwo rolne nie jest przez nich prowadzone (odwołanie k.1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, przywołując argumentację wskazaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i ponownie wskazując że w rozumieniu art.32 i art.28 ust.3 i 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ubezpieczony nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, gdyż jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni ponad 1 ha (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.3 akt sprawy).

Z uwagi na to, że obok ubezpieczonego uprawniona do renty rodzinnej jest małoletnia W. K., na podstawie art.477¹¹§2 kpc Sąd zawiadomił o toczącym się postępowaniu przedstawicielkę ustawową małoletniej - B. K. informując o możliwości przystąpienia w terminie dwóch tygodni do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego (postanowienie k.9v i zawiadomienie k.11 akt sprawy). Zawiadomiona nie przystąpiła do udziału w sprawie (zwrotne potwierdzenie odbioru zawiadomienia k.15 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 2 czerwca 2012r. zmarł L. K. (odpis skrócony aktu zgonu k.4 akt rentowych). Decyzją z 21 sierpnia 2013r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził, że od 1 września 2013r. uprawnionymi do renty rodzinnej po zmarłym są jego dzieci R. K. i W. K. (decyzja z 21 sierpnia 2013r. k.18-19 akt rentowych).

Ubezpieczony R. K., ur. w dniu (...), jest uczniem Technikum w ramach Zespołu Szkół nr (...) im. K. W. w M.. Okres nauki ubezpieczonego tej szkole upływa z końcem roku szkolnego 2016/2017 (zaświadczenie o kontynuowaniu nauki z 2 września 2015r. k.39 akt rentowych). Decyzjami z 27 sierpnia 2015r. organ rentowy ustalił, że ubezpieczony R. K. jest uprawniony do renty rodzinnej do 31 sierpnia 2017r. ,tj. do ukończenia nauki w w/w szkole, a W. K. do 31 października 2017r. ,tj. do ukończenia 16. roku życia, przy czym kwota do wypłaty na rzecz ubezpieczonego wynosi 435,23 złotych (decyzje z 27 sierpnia 2015r. k.32 i 35 akt rentowych).

Postanowieniem z 6 grudnia 2012r. Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim w sprawie I NS 906/12 dokonał stwierdzenia nabycia spadku po L. K. przez jego żonę B. K. oraz ośmiorgo dzieci, w tym ubezpieczonego R. K., który w myśl tego postanowienia nabył udział w spadku w wysokości 3/32 części (odpis postanowienia z 6 grudnia 2012r. Sadu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim w sprawie I Ns 906/12 k.48 akt rentowych).

W dniu 22 kwietnia 2016r. spadkobiercy L. K. dokonali umownego działu spadku po wymienionym, a także umów darowizny w ramach przysługujących im udziałów, obejmujących nieruchomości rolne położone we wsi P. gmina C. i wsi S. gmina S. powiat (...). Powyższy akt notarialny wpłynął do organu rentowego w dniu 28 kwietnia 2016r. (akt notarialny umowy o dział spadku i umowy darowizn z 22 kwietnia 2016r. k.57-64 akt rentowych). Na skutek

powyższych czynności ubezpieczony posiada udział w wysokości 3/64 części w działkach gruntu położonych we wsi P. o powierzchni 7,2746 ha oraz w wysokości 11/64 części w innych działkach gruntu położonych we wsi P. o powierzchni 0,2700 ha, a także w działkach gruntu położonych we wsi S. o powierzchni 0,9400 ha (wypisy z rejestru gruntów k.21-25 akt III Nsm 353/16 SR w Mińsku Mazowieckim).

Po powzięciu informacji o nabyciu przez ubezpieczonego udziałów w w/w nieruchomościach rolnych organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony prowadzi działalność rolniczą i z urzędu wydał zaskarżone decyzje z 2 czerwca 2016r. i 20 czerwca 2016r., w których przeliczył rentę rodzinną ubezpieczonego poczynając od 1 czerwca 2016r. wskazując, że od powyższej daty renta rodzinna przysługująca ubezpieczonemu do wypłaty wynosi 105,91 złotych miesięcznie (decyzje z 2 czerwca 2016r. i 20 czerwca 2016r. k.67 i 77 akr rentowych). Ponadto kolejną zaskarżoną decyzją z 22 czerwca 2016r. zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu kwoty 375,09 złotych tytułem wypłaconej w zawyżonej – zdaniem organu rentowego - kwocie renty rodzinnej za okres od 1 maja 2016r. do 31 maja 2016r. (decyzja z 22 czerwca 2016r. k.80 akt rentowych).

Ubezpieczony ma 19 lat, jest uczniem IV klasy Technikum w Zespole Szkół Nr (...) w M.. Ubezpieczony mieszka w miejscowości (...) razem z matką B. K. i małoletnią siostrą W. K.. Od chwili nabycia spadku po ojcu ubezpieczony nie prowadzi działalności rolniczej na nieruchomościach nabytych w drodze spadkobrania. Od kwietnia 2015r. całość przedmiotowego gospodarstwa rolnego, a zatem również w zakresie udziału ubezpieczonego, uprawia starszy brat ubezpieczonego – I. K. zamieszkujący w odległym o około 22 km M.. Gospodarstwo obejmuje wyłącznie uprawę roślinną, nie jest w nim prowadzona hodowla zwierząt. Od 23 kwietnia 2015r. I. K. jest wpisany do ewidencji producentów rolnych prowadzonej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i ma nadany numer identyfikacyjny. I. K. uprawia przedmiotowe nieruchomości rolne na podstawie ustnej umowy zawartej z rodzeństwem, w tym z ubezpieczonym (zeznania świadka I. K. k.16v-17 akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonego k.17 i 9-9v akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego R. K. od wszystkich zaskarżonych decyzji okazało się uzasadnione.

W myśl art.32 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2015r., poz.704 ze zm.) wypłata renty rodzinnej przysługującej osobie pełnoletniej, ulega zawieszeniu, jeżeli uprawniony prowadzi działalność rolniczą, przy czym przepisy art.28 ust.3, 4 i 6-10 oraz art.34 stosuje się odpowiednio. Zgodnie z art.28 ust.1 powyższej ustawy wypłata renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust.2-8, jeżeli rencista – odpowiednio uprawniony do renty rodzinnej - prowadzi działalność rolniczą, przy czym zgodnie z ustępem 4 powyższego przepisu uznaje się, że rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego.

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że organ rentowy dokonał błędnej wykładni przepisu art.28 ust.4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i doszedł do niewłaściwego wniosku, że ubezpieczony jako uprawniony do renty rodzinnej prowadzi działalność rolniczą. W ocenie Sądu powyższy przepis nie reguluje wyczerpująco sytuacji, w których uzasadnione jest przyjęcie, że rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, ale wskazuje jedno z kryteriów, kiedy należy uznać, że rencista nie prowadzi działalności rolniczej. Z przepisu tego nie wynika natomiast, że przez sam fakt, iż rencista lub jego małżonek jest właścicielem (współwłaścicielem) gospodarstwa rolnego, uzasadnione jest przyjęcie, że rencista ten prowadzi działalność rolniczą. W ocenie Sądu o tym, czy rencista (uprawniony do renty rodzinnej) zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej decyduje każdorazowo stan faktyczny, a zatem fakt, czy dana osoba rzeczywiście prowadzi działalność rolniczą i pracuje w gospodarstwie rolnym. Na stanowisku takim stoi również Sąd Najwyższy (vide: uchwała SN z 6 maja 2004r., II UZP 5/06, OSNP 2004/22/389), a także Sąd Apelacyjny w Lublinie, który wyroku z 1 sierpnia 2012r. w sprawie III AUa 615/12 (LEX nr 1216343) wskazał, że wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art.6 pkt 3 ustawy z 1990r. o ubezpieczeniu

społecznym rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art.28 ust.1 i 3 w związku z ust.4. Z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu wynika, że ubezpieczony R. K. na skutek dziedziczenia i działu spadku po ojcu L. K. nabył udział we własności gospodarstwa rolnego, ale z uwagi na młody wiek i kontynuowanie nauki w szkole średniej gospodarstwa tego nie uprawia. W tym zakresie Sąd oparł swoje ustalenia na dowodach z dokumentów, a także na szczerych i spójnych, a przez to wiarygodnych zeznaniach świadka I. K. oraz samego ubezpieczonego. Z zeznań tych wynika ponadto, że przedmiotowe gospodarstwo rolne uprawia w całości starszy brat ubezpieczonego I. K.. W konsekwencji powyższego w pełni zasadne jest stwierdzenie, że ubezpieczony nie prowadzi działalności rolniczej, a w tych okolicznościach poczynając od 1 czerwca 2016r. (data wskazana w pierwszej decyzji o przeliczeniu renty rodzinnej – z 2 czerwca 2016r.) jest uprawniony do wypłaty pełnej kwoty części uzupełniającej renty rodzinnej.

W przekonaniu Sądu z przedstawionych wyżej względów brak jest również podstaw do żądania od ubezpieczonego zwrotu kwoty 375,09 złotych tytułem renty rodzinnej pobranej za okres od 1 maja 2016r. do 31 maja 2016r. W myśl art.138 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748), znajdującego z mocy art.52 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników odpowiednie zastosowanie do świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia rozumie się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Nie ulega wątpliwości, że ubezpieczony jako osoba uprawniona do pobierania renty rodzinnej w pełnej wysokości nie może być uznany z osobę, która nienależnie pobrała pełną kwotę renty rodzinnej za miesiąc maj 2016r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności podstawie art.477¹⁴§2 kpc Sąd zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w pkt I i II wyroku.